

DE NMV-EXCURSIES VAN 2000

B. de Vries en anderen

Het eerste jaar van millenium 2000 bleek wel bijzonder te zijn. Zozeer heeft het verschijnen van allerlei verloren gewaande soorten ons verwonderd, dat er nog datzelfde jaar voor Coolia meerdere artikelen aan werden gewijd (Arnolds, 2001; Chrispijn, 2001). We ontkomen dus niet helemaal aan herhalingen; zowel bij de NMV-excursies als andere verslagen.

Via allerlei wegen zijn de NMV-excursielijsten bij mij terecht gekomen (graag volgend jaar weer en liefst rechtstreeks). Met een combinatie van computer- en handwerk tel ik een totaal van 834 soorten (exclusief dubbelnummers) waarvan: 470 Agaricales, 30 Gasteromyceten, 156 Aphyllophorales, 11 Phragmobasidiomyceten,

139 Ascomyceten en 28 Myxomyceten. Uit deze aantallen blijkt dat we nog steeds meer grote dan kleine fungi vinden, ondanks dat de verhoudingen van aantallen aanwezige soorten waarschijnlijk net andersom moet zijn, namelijk veel klein spul en af en toe een grote.

Het maximum aantal viel dit jaar op 16 september in Drenthe, Boekweitveen, met 229 soorten. Naar Achterhoekse begrippen (Arnolds & Keizer, 2001) is dit niet zo bijzonder. Een goede tweede was de excursie naar Gorssel op 2 september onder de bezielende leiding van Jan Dieker (196 soorten). Vanaf oktober is dan nog één piekdatum over: 28 oktober boswachterij Dorst (191 soorten).

De lijsten doornemend vallen de volgende groepen op: gordijnzwammen 33 soorten, satijnzwammen 30 soorten, wasplaten 11 soorten, vezelkoppen 22, ruigsteelboleten (*Leccinum*) 7, melkzwammen 21, mycena's 32, russula's 35 en ridderzwammen 10. Wat gordijnzwammen en ridderzwammen betreft, bleek de excursie op 28 oktober naar de Dikkenberg bij Veenendaal wel een topper (Keizer, 2000). De meeste buikzwammen zijn gevonden op 18 november bij Katwijk, waaronder 8 aardsterren. Aphyllophorales zijn veel gevonden op 2 december wat vooral inhoudt dat men, bij gebrek aan echte paddestoelen, meer gelet heeft op kleine houtbewoners. Voor Ascomyceten is moeilijk een topper aan te wijzen: 25 november Helmond en 15 april Nijmegen vallen wel op. Vrijwel alle Myxomyceten komen van één excursie en u, lezer, mag raden welke. (Juist ja, 25 november bij Helmond.) Voor de duidelijkheid zij vermeld dat soms de excursieleider alleen wat gegevens heeft aangedragen en dan dus de tekst pas onder ogen krijgt bij het verschijnen van deze Coolia.

Literatuur

- Arnolds, E. 2001. Hoop voor de Hanenkam. *Coolia* 44(1): 48-56.
Arnolds, E., Keizer, P.J. 2001. Ode aan de Achterhoek. *Coolia* 44(2): 69-91.
Arnolds, E.J.M., Ommering, G. van. 1996. Bedreigde en kwetsbare paddestoelen in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst. IKC natuurbeheer, Wageningen.

Chrispijn, R. 2001. Het Bolarisjaar. *Coolia* 44(1): 38-47.

Jalink, L. 200. Gebogen over de atlas: *Pseudoclitocybe obbata* en *Clitocybe barbularum*. *Coolia* 43(3): 160-161.

Helleman, S. 2001. Nieuwe of vreemde ascomyceten voor Nederland uit de familie der Hyaloscyphaceae. *Coolia* 44(2): 102-106.

Keizer, P.J. 2001. Harig Kaalkopje in zandgroeve Dikkenberg. *Coolia* 44(1): 37.

Tabel 1. Lijst van NMV-excursies gehouden in het jaar 2000.

Datum	Terrein	Leiding	Kmh	Deelnemers	Soorten
15 april	Groenlanden bij Nijmegen	N.Dam	1	4	77
22 april	Haarzuilens bij Vleuten	E.v.d.Dool	1	12	49
6 mei	omg. Alphen a/d Rijn	C.Uljé	1	-	24
6 mei	Lauwersmeer	R.Douwes	6	-	31
13 mei	Dr. Huis te Echten	B.de Vries	1	7	53
20 mei	Gld. Immerloo-plas	E.Brouwer	4	7	62
27 mei	Li. Cannerbos	P.Kelderman	1	-	69
17 juni	Z.H. Kralingse Bos	A.v.d.Berg	2	5	81
22 juli	Staddijk & Berend.Nijmegen	N.Dam	1	16	108
29 juli	Fl. Bremerbergbos	G.v.Zanen	2	12	75/73
19 aug.	Dr. Hoogeveen Spaarbankbos	B.de Vries	3	10	102
2 sep.	De Stopdijk gem.Gorssel	J.Dieker	3	24	196
9 sep.	N.H. Robbenoordbos	M.Groenendaal	1	12	131
9 sep.	Huize Bijvanck bij Beek	E.Brouwer	1	16	178
16 sep.	Dr. Boekweitveen	R.SullockEnz.	1	15	229
23 sep.	Over-Holland te Breukelen	E.v.d.Dool	1	21	104
30 sep.	Ov. Colckhof	W.Ligterink	1	5	133
7 okt.	Heide bij Venlo	P.Kelderman	2	-	87/76
14 okt.	Dr. Kleine Startbaan Uffelte	R.Chrispijn	3	>3	122
21 okt.	Zl. Westduinen Goeree	M.Huisman	2	19	152
21 okt.	Breeveen te Leersum	Th.Reijnders	1	6	75
28 okt.	N.Br.Boswachterij Dorst	J. Gelderblom	2	5	191
28 okt.	Dikkenberg Veenendaal	P.J.Keizer	1	12	149
4 nov.	Fr. Bakkeveen	R.Douwes	4	-	110
18 nov.	Katwijk Koepelduin	L. Jalink	1	15	45
25 nov.	't Groot Goor bij Helmond	L. Raaymakers	1	4	154
2 dec.	Dr. Asserbos	B. de Vries	1	15	133

(Afgelast zijn de volgende excursies: 29 april Zanddepot in Het Grootslag, 3 juni Rottige Meente, 10 juni Z.H. Berkheide, 1 juli Ov. Agelerbroek, 24 juni Utr. Fort Hoofddijk, 26 augustus De Horsten bij Wassenaar.)

15 april Nijmegen De Groenlanden, Nico Dam

Een kleine groep, bestaande uit vier personen, worstelde zich in naam van de NMV door een kniediep modderig terrein met wilg, braam, brandnetel, populier en koeienflap.

Ondanks het twijfelachtige seizoen sloeg men geen modderfiguur; het werden totaal 77 soorten. Opvallend was het op meerdere plaatsen voorkomen van *Disciotis venosa* (Grote aderbekerszwam), die als bedreigd wordt beschouwd. Dankzij het werk van Stip Helleman werden diverse kleine ascomyceten aan de vergetelheid ontrukkt. Ooit zullen de algemeenste echt volledig ontdekt zijn!

22 april Parkbos De Haar te Haarzuilens, Emma van den Dool

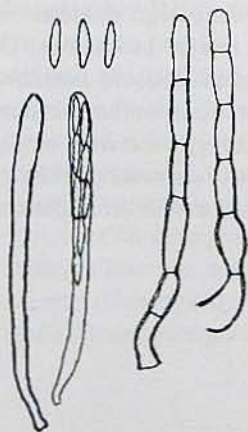
Bij regenachtig voorjaarsweer kwamen hier 12 personen op af. We bekeken de bloeiende beuken, essen, noorse esdoorns, de prachtige bladontploffingen en het massaal bloeiende speenkruid. Hout versnipperen is erg populair op dit landgoed; dat leverde mooie groepen *Bolbitius vitellinus* (Dooiergele mestzwam) op. Het is een tamelijk jong landgoed. De grote gedeelten kale en mosrijke ondergrond onder de bomen zagen er best aantrekkelijk uit. Of de paddestoelen dat ook vinden moeten vervolgbezoeken aan dit terrein uitwijzen. Nu werd er in ieder geval goed gekeken naar de schorszwammen en dat leverde vijf soorten op waaronder *Peniophora lycii* (Berijpte schorszwam), *P. polygonia* (Roze populieren-schorszwam) en *P. rufomarginata* (Lindeschorszwam). Verder zagen we op de oever van één van de vijvers een prachtige groep *Conocybe filaris* (Klein breeksteeltje). Dankzij veel 'klein spul' werden het nog 49 soorten.

6 mei Alphen aan de Rijn, Kees Uljé

Gezien het korte lijstje van die dag, 24 soorten, en gezien het feit dat er maar één *Coprinus* bij was, moet het een teleurstelling geweest zijn. Het merendeel bestond uit, grotendeels kleine, ascomyceten. Op zo'n dag maakt het vinden van een *Cyathicula* (Geleikeltje) of een *Lachnum* (Franjekeltje) veel goed.

6 mei Lauwersmeer, Roel Douwes

Het Lauwersmeer mag zich verheugen in de belangstelling van veel mycologen. Toch zijn er Groningers die hier nog nooit gezocht hebben: schande!!! De talrijke kluijeszwammen roepen je toe: 'Kom toch en pluk mij'. Ondanks het groot aantal steekproeven (6 kilometerhokken) werden het niet meer dan 31 soorten waaronder drie *Helvella*'s. Het paddestoelenparadijs was 'in ruste'.

13 mei Drenthe Huis te Echten, Bernhard de Vries

Het was een mooie mei-dag. Heel mei was tot nu toe zomers geweest. De bellers kregen de dag tevoren dan ook geen gouden bergen beloofd. We zien wel ...

We waren met z'n zevenen. Het werd een zeer relaxte wandeling met af en toe wat hout oprapen of een stronk inspecteren. We besloten dat je toch ook niet alles kunt. Het resultaat was vier agaricoïde fungi en 49 andere soorten. De Hyaloscyphaceae waren met vier soorten aardig vertegenwoordigd waarbij *Lasiobelonium nidulum*. Een ander asco'tje hielden we in het veld voor een *Mollisia*, waarbij bleek dat het gebruik van een loep in het veld toch wel noodzakelijk is. Het bleek *Haglundia perelegans* te zijn; een grijs schoteltje met

fraaie, rookbruin wordende, stijf afstaande randharen (zie figuur). Het totaal (53 soorten) viel dus toch wel mee.

20 mei Arnhem, stadspark / zandwinning Immerloo, Emiel Brouwer

In tegenstelling tot de noordkant van de Rijn bij Arnhem, wordt het deel beneden de Rijn zelden bezocht. Behalve veel stedelijk gebied en groene leegte bevinden zich daar ook enkele zandafgravingen, waaronder Immerloo in Arnhem-Zuid. Momenteel bestaat het gebied vooral uit ongeveer tien jaar oude wilgenopslag en kaal kalkrijk zand. Op diverse plekken werd het Zandputje (*Geopora arenicola*) gevonden. Ook de eerste kluijeszwammen waren al aanwezig, hoewel ze al behoorlijk verdroogd waren. Stip Helleman vertraagde de stadswandeling danig door elke graspol om te keren. Met succes: twee ascomyceten kunnen aan de Nederlandse mycoflora worden toegevoegd: *Trichopeziza horridula* en *Lachnum salicariae*! (Helleman, 2001). De laatste soort bleek in de buurt van Arnhem en Boxmeer niet zeldzaam op de basis van overjarige kattenstaart.

27 mei Limburg Cannerbos, Piet Kelderman

De meimaand was nog steeds lente-achtig, zo niet zomers. Het aantal echte paddestoelen was nergens op peil. Zelfs het Cannerbos verborg z'n rijkdommen. Alleen een paar inktzwammetjes en wat mycena's fleurden het bos op. De meeste vondsten zaten op hout: veel korstjes en elfenbanken. Een leuke vondst was *Verpa conica* (Vingerhoedje), verder vier soorten *Xylaria*. Het totaal kwam op 69 soorten.

17 juni Rotterdam Kralingse Bos, Ad & Anneke van den Berg

Het zomerse weer voor en tijdens de excursie leidde tot weinig deelnemers en een matig aantal waargenomen soorten. Slechts vijf belangstellenden meldten zich voor de wandeling in dit mycologisch toch zeker interessante stadsbos. Twee daarvan waren bovendien geen leden van de NMV, maar hadden gevraagd te mogen deelnemen n.a.v. de aankondiging op de NMV-website. Het bos strekt zich uit over vijf kilometerhokken, waarvan we alleen het oudste deel (bijna 80 jaar) bezochten. In hok 95/438 werden 77 soorten genoteerd en in het kleine stukje bos in hok 96/438 troffen we 9 soorten aan. Het totaal kwam daarmee op 81 soorten waaronder 5 mycorrhizafungi en heel veel houtsaprofyten.

22 juli Nijmegen, recreatieterrein Berendonck, Nico Dam

Afgezien van de startplaats, een ontmoetingspunt voor homoseksuelen, waren er geen bijzonderheden. Het recreatiepark is nu ongeveer 25 jaar oud en aangelegd rondom een grote zandwinningsplas met voor een deel natuurlijk aandoende stukjes moerasbos. De bodem bestaat uit afwisselend zand en klei. Bijzondere soorten waren: *Russula persicina* (Kruipwilgrussula) op meerdere plekken, *Clavaria asterospora* (Witte sterspoorknotszwam) en *Diatrype flavovirens* (Geelkernig schorsschijfje). Vooral de elzenbosjes waren al aardig op gang gekomen. Daar vonden we o.a. *Alnicola*-soorten, *Lactarius obscuratus* (Groenige elzenmelkzwam), *L. omphaliformis* (Rossige elzenmelkzwam) en *Paxillus filamentosus* (Elzenkrulzoom).

29 juli Flevoland Bremerbergbos, Ger van Zanen

Ondanks het vakantie seizoen kwamen er 12 deelnemers naar deze 'hoogzomer-excursie'. Het bos beslaat een groot oppervlak; de wandeling voerde door twee kilometerhokken die toevallig ongeveer evenveel soorten opleverden (75 en 73). 'Highlights' waren *Marasmius minutus* (Populierentaailing) en *Entoloma incanum* (Groensteelsatijnzwam). Met veel determineergeduld werden 7 breeksteeltjes op naam gebracht. Als bijzonder kleinood werd ook *Arachnopeziza aurata* (Beukenspinragschijfje) gevonden.

19 augustus Hoogetveen Spaarbankbos, Bernhard de Vries

Ondanks het weinig belovende van een hondenuitlaat-bos in het voorseizoen kwamen er toch tien belangstellenden opdagen. Het werd een gezellige wandeling langs paden en laantjes waar bijna de voetstappen van vorige excursies nog te onderscheiden waren. Op de arme plekjes staan dikwijls *Lactarius camphoratus* (Kruidige melkzwam), *Russula nigricans* (Grofplaatrussula) e.d. Het pad voerde nu ook langs een ven waar na intensief zoeken *Galerina paludosa* (Vlokkig veenmosklokje) en *Tephroclype palustris* (Veenmosgrauwkop) opdoken. Met het nadetermineren van korstjes kwamen we op totaal 102 soorten.

2 september Gorsse, Stopsdijk e.o., Jan Dieker

Hoewel de paddestoelenflora na een periode van droogte nog niet optimaal ontwikkeld was, zijn er 196 soorten gezien, waarvan 25 op de rode lijst. Deze goede score is vooral te danken aan de inzet van de 24 deelnemers. Helaas waren er nog praktisch geen slijmzwammen maar wel een flink aantal korstjes, o.a. het uiterst zeldzame Knobbelsporig zilvertel (Tylospora asterophora). Ook de Wolvoetsatijnzwam (*Entoloma lanuginosipes*) is uiterst zeldzaam, terwijl de Dwergsatijnzwam (*Entoloma rhodocylix*) opvalt door haar nietige verschijning en aflopende lamellen.

Er werden drie soorten stekelzwammen gezien, waarvan de Tengere stekelzwam (*Phellodon melaleucus*) in flinke aantallen. Van de 17 soorten russula zijn de Verblekende russula (*R. exalbicans*) en de Appelsatijnzwam (*R. paludosa*) vermeldenswaard. Verder een willekeurige greep uit de vele bijzonderheden: Porfieramaniet (*Amanita porphyria*), Echte tolzwam (*Coltricia perennis*), Zwarte truffelknotszwam (*Cordyceps ophioglossoides*) en Korrelige hertentruffel (*Elaphomyces granulatus*). De laatste leek door een onbekend dier uit de bodem te zijn vrijgemaakt en was plaatselijk aangevreten. De eigenaren van het terrein zijn in kennis gesteld van de resultaten.

9 september Robbenoordbos, Marcel Groenendaal

De excursie naar het Robbenoordbos trok 12 belangstellenden. Het was prachtig weer, windstil, prima temperatuur, en het bos dat vochtig was na regen, lag lokkend in zijn volle uitgestrektheid voor ons. Aan het eind van de dag bleek echter dat we nog geen kilometer gevorderd waren, een voordeeltje voor de schrijver. In dat kilometervak vonden we 131 soorten, waaronder verschillende minder gewone, wel of niet bekend van dit gebied. De meest bijzondere worden hier genoemd:

Clitocybe foetens (Stinkende trechterzwam), *C. phaeophthalma* (Spieringtrechterzwam), *Conocybe mairei* (Kleibreeksteeltje), *C. mesospora* (Weidebreeksteeltje), *Cortinarius casimiri* (Grootsporige gordijnzwam), *Coprinus hiascens* (Bundelinktzwam), *Inocybe obscurobadia* (Bruine pelargoniumvezelkop), *Lepiota subalba* (Bleke parasolzwam). Vermeldenswaard

is ook een erg late *Panaeolus ater* (Zwartbruine vlekplaat). Een als een Plooiplaatzwammetje uitzien dingetje werd door Friedjof van den Bergh microscopisch ontmaskerd als iets heel anders: *Marasmiellus candidus* (Wit ruitertje). Een andere klapper was *Ramariopsis crocea* (Oranjegeel koraaltje).

9 september Huize De Bijvanck bij Beek, Emiel Brouwer

Tijdens een excursie in 1989 werd al geconstateerd dat dit voorheen zeer paddestoelrijke bos op de overgang van zandgrond naar rivierdal sterk was achteruitgegaan. Dit bleek ook nu het geval. Het areaal goed ontwikkeld essen-elzenbos was, waarschijnlijk door verdroging, sterk ingekrompen. In het kleine, intacte deel, waren bijzonderheden vooral te vinden op oude essenstammen en langs paden en drooggevalen greppels. Vooral de fraaie kleinoden *Pluteus hispidulus* (Pluishoedhertenzwam), *Pluteus inquilinus* (Witte rimpelherterzwam), *Bolbitius pluteoides* (Roze kleefhoedje), *Entoloma chalybeum* (Blauwplaatstaalsteeltje) en *Entoloma sodale* (Bleekbruin staalsteeltje) maakten de dag meer dan goed.

Jan Frentrop was, getuige zijn enthousiasme, zichtbaar ingenomen met het bezoek aan zijn achtertuin, en zijn kennis van het terrein en de slijmzwammen droeg bij aan deze geslaagde excursie. Helaas bereikte mij enkele maanden later het trieste bericht van zijn overlijden. Deze excursie wil ik dan ook aan hem opdragen.

16 september Boekweitveen en Sekmeer, Gieten, Roeland Sullock-Enzlin

In de uitnodiging werd dit gebied 'fenomenaal' genoemd; dat resulteerde in vijftien deelnemers van heinde en ver! Naast Leiden was zelfs Tasmanië met twee mensen vertegenwoordigd. Het ging de laatsten vooral om satijnzwammen. Het weer was aangenaam genoeg om af en toe even op kruipsnelheid te zoeken. Ieder vond iets van zijn/haar gading. De resultaten van dit soort privatisering logen er niet om: 19 satijnzwammen (+ een onbekende), 13 boleten, 19 russula's en nog veel meer; in totaal 229 taxa. Het boekje van de schrijver was bijkans volgekrabbeld met staalsteeltjes, een kuddeschijfje (*Pyronema domesticum*), Slijmige spijkerzwam (*Gomphidius glutinosus*), drie ridderzwammen enz. enz. Van de korstjes kunnen *Peniophora polygonia* (Roze populieren-schorszwam) en *Peniophora pini* (Roze dennenschorszwam) worden vermeld. Pas na de middagboterham, genoten bij de oever van het zandgat, kreeg de schrijver de kans om zelf iets te verzamelen. 's Middags kwam ook de fotosessie rond *Cortinarius orellanoides* (Fraaie gifgordijnzwam). En verder ... het noemen van bijzonderheden zou pagina's vol tekst vereisen en slechts enkele noemen doet andere tekort. Een bijzondere dag!

23 september Breukelen, Over-Holland, Emma van den Dool

Bijna kon het aantal deelnemers de excursie van Jan Dieker op 2 september evenaren: 21 deelnemers! De verwachtingen waren hoog gespannen ... te hoog? Het bleek een beetje tegen te vallen. Het werden 104 soorten met 'slechts' drie kleibossoorten: *Lactarius fluens* (Beukenmelkzwam), *Russula veternosa* (Tweekleurige russula) en *Russula viscida* (Plompe russula). Verder is er nog een boleet onder de naam *B. communis* in het Nationaal Herbarium terecht gekomen. Verder vond Lenie Bakker een Slijmerig waskorstje (*Bourdotia galzinii*) dat zeer zeldzaam is. De excursie was toch wel de moeite waard dus!!

30 september Overijssel De Colckhof en Den Aelerdink, Wim Ligterink

De landgoederen, liggend tussen de Nieuwe Wetering en de Kolkwetering, stonden garant voor een prachtige omgeving en het weer was uitnodigend; toch bleef het gezelschap beperkt tot 5 personen. Dit kleine doch selecte gezelschap wist toch 133 soorten te noteren waaronder genoeg om je over te verheugen: 10 soorten vezelkoppen, 9 melkzwammen en 16 russula's waarbij het zonnetje *Russula solaris* (Zonnerussula) niet ontbrak en vier kluijeszwammen. Vier ridderzwammen gaven het landgoed cachet. Meer weidelijke namen: Eikhaas (*Grifola frondosa*) en Donker hazenoor (*Otidea bufonia*). Een Blauwvoetstekelzwam (*Sarcodon scabrosus*) deed oude tijden even weer herleven. Het was een mooie dag met mooie vondsten.

7 oktober Venlo, Grote Heide, Piet Kelderman

Van een terrein dat ligt onder de rook van stad en Roergebied verwacht je niet dat er nog veel echte typische heidesoorten over zijn. Het tegendeel is waar, dankzij de militairen? De Venloënarren kunnen zich verheugen in een prachtig heidegebied inclusief Heideknotszwam (*Clavaria argillacea*), Sterspoorsatijnzwam (*Entoloma conferendum*), zes wasplaten inclusief de Granaatbloemwasplaat (*Hygrocybe punicea*), Grijsbruine zalmplaat (*Rhodocybe caelata*) en Zwartwordende zalmplaat (*Rhodocybe popinalis*). De dennen en berken staan er met allerlei symbionten o.a. de Melkboleet (*Suillus granulatus*) en twee ridderzwammen. Ook aan kleine fungi ontbreekt het niet met o.a. Bleek kerriekelkje (*Phialina lachnobracha*). Een mooie lijst!

14 oktober Uffelte, Kleine startbaan en omgeving, Rob Chrispijn

Het bezochte gebied, dat 3 kilometer noordwestelijk van Havelte ligt, is in de laatste oorlog gereed gemaakt om te dienen als kleine luchthaven. De bodem werd in een lange baan diep bewerkt en geëgaliseerd. De ondergrond bleek iets kalkhoudend zand te bevatten. Na vijftig jaren heeft zich hier een heideschraal grasland ontwikkeld, dat jaarlijks wordt gemaaid.

In de aankondiging van de excursie stond dat er eerder een groot aantal bijzondere satijnzwammen was gevonden. Dat was in 1999 tijdens een excursie van de Drentse werkgroep toen er op dit heischrale grasland en langs het aangrenzende schelpenfietspad zo'n vijftien soorten *Entoloma*'s waren waargenomen.

Dat aantal lag deze keer beduidend lager. Wel werd deze keer de zeer zeldzame Blauwe molenaarssatijnzwam (*E. bloxamii*) aangetroffen, die hier meer grijs dan blauw was. Een andere mooie vondst was die van de Donkerbruine berkenboleet (*Leccinum roseofractum*), die hier tussen andere berkenbegeleiders stond als Baardige melkzwam (*Lactarius torminosus*) en Berkenridderzwam (*Tricholoma fulvum*).

In het nabijgelegen Westerland vonden we een nu veel zeldzamere *Tricholoma*, namelijk de Gele ridderzwam (*T. equestre*), die in ons land schaars is geworden en in de Rode Lijst genoteerd als bedreigd, maar die in dit stuifzandgebied op plaatsen waar militairen hun oefeningen houden nog voorkomt. Hier vonden we ook op enkele plekken de Zwartwitte russula (*R. albonigra*). Dit is een dennenbegeleider die van boven aan de Grofplaatrussula (*R. nigricans*) doet denken, maar dichtopeenstaande lamellen heeft. Bijzonder was ook de vondst van de Bittere trechterzwam (*Pseudomphalina pachyphylla*).

21 oktober, Ouddorp, West-Duinen en De Punt, Mels Huisman

's Morgens werden de West-Duinen bezocht. We werden hartelijk verwelkomd door de aldaar grazende paarden. Wel liepen ze soms in de weg als er gefotografeerd moest worden. De vele, vaak kleurrijke wasplaten waren een uitdaging voor de fotografen. Dankzij de voorafgaande regen was de oogst heel behoorlijk. Op de paardenmest werd weer *Poronia punctata* (Grote speldenprikzwam) gevonden. Na een korte rondgang door het bezoekerscentrum de Grevelingen werd 's middags een 25-jarig loofduinbos bij De Punt bezocht. Dat leverde weer een flink aantal andere soorten op zoals verschillende kluijeszwammen, vezelkoppen en ... klein maar fijn: *Arrhenia spathulata* (Gesteeld mossoortje) op levend mos. Dat bracht het totaal op 152 soorten!

21 oktober, Utrecht Breeveen en boswachterij Leersum, Theo Reijnders

Het Breeveen betekent niet alleen 'ven' maar ook heide met berk en vliegden. De boswachterij bood ons loofhout en percelen met lariks en fijnspar. De aanwezigheid van Nico Dam en Jac Gelderblom stond garant voor discussies over gordijnzwammen. De meeste (6) en mooiste, *Cortinarius vibratilis* (Gele galgordijnzwam) en *C. violamellatus* (Smalsporige pelargoniumgordijnzwam), kwamen uit het vermaledijde sparrenbos. Ook *Lactarius deterrimus* (Peenrode melkzwam) was van de partij (hoezo sparrenakker?). Twee gordijnzwammen gingen als blijvend discussiestuk mee naar huis: *C. spilomeus* en *C. cf. adalberti*. Gelukkig ging het met de rest van de totaal 75 soorten niet zo moeilijk.

28 oktober, Veenendaal, Dikkenberg, Peter Jan Keizer

Zijn we weer een kroonjuweel rijker? Het aantal gordijnzwammen en ridderzwammen doet zulks misschien vermoeden, maar veel soorten hebben geprofiteerd van het dagzomen van oude bodemlagen. Het is bijna reclame voor nietsontziende natuurbouw. Het totaal aantal (en veel zeldzame) soorten (149) was zeer de moeite waard! (Zie Keizer 2001)

28 oktober, Boswachterij Dorst, Jac Gelderblom

Er waren vijf deelnemers gekomen voor een bezoek aan dit gevarieerde gebied. Het betrof een heischraal grasland met omringend bos (west) en een gemengd bos op lemige bodem (oost). Het dagtotaal kwam op het respectabele aantal van 191 soorten; toch waren er, relatief gezien, weinig verrassingen. In het westelijke deel o.a. *Clavaria daulnoyae* (Grijze knotszwam), *Clavicornia taxophila* (Wit kroonknotsje), *Omphalina griseopallida* (Bleekgrijs trechttertje) en op een wilgenstam *Mycena pseudocorticola* (Blauwgrijze schorsmycena) en *M. meliigena* (Lilabruine schorsmycena). In het oostelijke deel zes parasolzwammen waaronder de 'vaste klanten': *L. grangei* (Groenschubbe parasolzwam), *L. griseovirens* (Grijsgroene parasolzwam) en (voor het eerst in 1998) *L. cortinarius* (Gordijnparasolzwam). *Ramaria stricta* (Rechte koraalzwam) was hier nieuw en *Thelephora palmata* (Stinkende franjezwam) stond er voor de tweede keer. Voor meer argeloos gestemde mycologen toch een zeer bijzonder gebied!

4 november Bakkeveenster Duinen, Roel Douwes

Aan de noordwestkant van het gebied werd eerst een stuk met rabatten doorsneden voedselarm loofbos bezocht met voornamelijk eik en berk. Opmerkelijkste vondst was hier een aantal groepjeplekken van de Groene glibberzwam (*Leotia lubrica*), steeds op de rand van

de rabatten. Via een laan met beuk en een stuk gemengd bos kwamen we in het begraasde deel van de heide. In een kruipwilgstruweel groeide een aantal karakteristieke mycorriza-soorten zoals de Gele wilgengordijnzwam (*Cortinarius cinnamomeoluteus*), de Viltige maggizwam (*Lactarius helvus*) en de Wilgenrussula (*Russula subrubens*). In de heide werd het Gewoon vuurzwammetje (*Hygrocybe miniata*) op een aantal plekken aangetroffen, evenals de Heideknotszwam (*Clavaria argillacea*). De stukken met dominantie van kraai-heide waren zeer arm aan paddestoelen. In de vochtige heide groeide o.a. de Bleke moeraszwavelkop (*Psilocybe elongatum*) en de Bruine moeraszwavelkop (*Psilocybe uda*). Opmerkelijkste vondst was het Slijmrandkaalkopje (*Psilocybe liniformans*), een soort die op mest groeit. Tot nu toe was deze soort vooral bekend van extensief begraasde gebieden langs de kust (o.a. Lauwersmeergebied) en vonden uit het binnenland zijn zeer schaars.

Verder lag er een zandverstuiving met omliggend bos. Belangrijkste soorten waren hier enkele mycorriza-begeleiders van grove den, waaronder de Bruine ringboleet (*Suillus luteus*), en de zeldzame Witbruine ridderzwam (*Tricholoma albobrunneum*). In het lage deel groeide tussen de kruipwilg o.a. de Zwartrode russula (*Russula olivaceoviolascens*). Bij de Freulevijver was het erg nat: de waterstand was hoog door de vele regen. Rond het ven waren maar weinig paddestoelen aanwezig. Opmerkelijk was wel het grote aantal vruchtlichamen van de Gele stekelzwam (*Hydnum repandum*) op de houtwal rond het ven. Deze soort staat als bedreigd (BE) op de rode lijst. In de eikenlanen groeiden o.a. de Gewone heksenboleet (*Boletus erythropus*), de Zwavelmelkzwam (*Lactarius chrysorrheus*) en de Cantharel (*Cantharellus cibarius*). Al met al een lijst met een aantal bijzondere soorten, waarbij in aanmerking moet worden genomen dat de beste tijd van het paddestoe-lenseizoen 2000 al voorbij was. Het is zeker een gebied om in de toekomst vaker te bezoeken!

18 november, Katwijk, Koepelduin (Berkheide), Leo Jalink en Arie van de Plas

Deze duinexcursie trok 15 deelnemers en degenen die graag weer eens aardsterren wilden zien, zijn wel aan hun trekken gekomen. Maar liefst acht soorten aardsterren en de Peperbus lieten zich bekijken. Verder waren er ook andere duin-fungi zoals: *Clitocybe barbularum* (Duinmostrechtterzwam) en *Pseudoclitocybe obbata* (Roetkleurige schijntrechtterzam) (zie Jalink, 2000). Het totaal kwam op 45 soorten, waarmee duidelijk werd geïllustreerd dat de duinen dat jaar veel minder neerslag hebben gehad dan de rest van het land.

25 november 2000, Groot Goor Helmond, L. Raaymakers

Deze excursie behoorde tot de laatste van het seizoen en toen hij werd gepland was de verwachting gerechtvaardigd dat afgelasting niet moest worden uitgesloten indien er vooraf een vorstperiode zou plaatsvinden. We weten inmiddels allemaal dat het najaar 2000 werd gekenmerkt door een lange zachte en vochtige periode. Dit had uiteraard ook zijn effect op de aanwezigheid van de mycoflora in zijn algemeenheid en in dit geval op de paddestoelen in het Groot Goor in het bijzonder. Met vier personen mochten we daar getuige van zijn.

Het Groot Goor staat bekend als een kroonjuweel vanwege de mycologische rijkdom. Van de 154 aangetroffen taxa is beslist het grootste aantal al bekend van het gebied. Ik vermoed echter dat de excursie het totaal nog wel wat heeft uitgebreid.

Opvallende fungi zijn niet aangetroffen, maar het noemen van enkele 'aardige' soorten mag niet achterwege worden gelaten.

Opmerkelijk was dat er paddestoelen werden gevonden waarvan de verschijning zo laat in het jaar niet vaak voorkomt. Onder beuken was het erg gezellig met de Beukenrussula (*Russula fellea*), de Stevige braakrussula (*Russula mairei*), de Grijsgroene melkzwam (*Lactarius blennius*) en de Bitterzoete melkzwam (*Lactarius subdulcis*), terwijl op gevallen beukenbladeren nog de Kleine beukenbladmycena (*Mycena capillaris*) prijkte. De rode lijst werd vertegenwoordigd door de Narcisridderzwam (*Tricholoma sulphureum*), een KW-soort.

Op populierenhout groeiden prachtige Echte judasoren (*Hirneola auricula-judae*), een soort die regelmatig in onze contreien en dan met name op populier te vinden is. Een van de deelnemers wees op de zwartgekleurde bladeren van robertskruid. De kleur werd veroorzaakt door honderden zwarte vruchtlichaampjes van *Stigmatella robertsiana*, een ascomycet. Alle waargenomen robertskruidplanten waren hiermee begroeid. Op een brandplekje in een naaldhoutperceel had zich het Gewoon houtskoolbekertje (*Anthracobia melaloma*) kunnen ontwikkelen.

Hans van Hooff behoorde tot de deelnemers, zodat het niet verwonderlijk is dat in de lijst 20 myxomyceten zijn opgenomen. Veel bewonderende blikken kreeg een oranje-bruin plasmodium van enorme omvang, waarvan een klein stukje bij Hans thuis uiteindelijk fructificeerde tot het determineerbare Troskalknetje (*Badhamia utricularis*).

Het zal niet verbazen dat de excursie werd ervaren als een aangename wandeling onder goede weersomstandigheden met een verrassende rijkdom aan soorten.

2 december, Asserbos, Bernhard de Vries

Het was nog niet echt winter; een beetje bewolkt en soms wat miezerig; en de komst van Sinterklaas in de weken hiervoor leek, gezien het weer, op een kerstboom in een Australische zomer. Toch had het plaatselijk 's nachts al een beetje gevroren en we hadden ons al voorbereid op veel rot en 'flatterig' materiaal. We waren met 15 deelnemers waaronder sommigen van zuidelijker dan de IJssel, en dat is voor noorderlingen behoorlijk ver.

't Werd een gezellige boel: eerst naar de begraafplaats, Geert de Vries (tot verwarring van bezoekers) op z'n buik tussen de graven bij een *Cordyceps ophioglossoides* (Zwarte truffelknotszwam), de hele club discussiërend rond *Ganoderma australe* (Dikrand-tonderzwam) en Geert Bosma met een omgekeerde grote *Calvatia utriformis* (Ruitjesbovist) op z'n hoofd. We vonden zelfs nog fungi: 53 Agaricales, 6 Gasteromyceten, 56 Aphyllophorales (s.l.) en 18 Ascomyceten. Het totaal bedroeg 133 soorten. De samenstelling paste in het landelijke beeld: twee cantharellen, een *Hydnum* en verder natuurlijk korstjes. Een leuke vond ik *Pseudotomentella mucidula* (Okerbruin rouwvliesje) een soort die dit jaar ook in Schoorl gevonden werd en volgens Mirjam Veerkamp niet zo zeldzaam is in de naaldbossen op de Waddeneilanden. Het late tijdstip was geen probleem voor een geslaagde excursie. Volgend jaar weer?